

Betrokken Texelaars en een stevig vangnet

KADERNOTA WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

*Gemeente Texel
Augustus 2006*

Inhoud

Vooraf	5
1 Samenvatting en voorstellen aan de gemeenteraad	7
1.1 <i>Samenvatting</i>	7
1.2 <i>Voorstellen aan de gemeenteraad</i>	8
2 Ontwikkelingen in zorgvraag en zorgaanbod op Texel	9
2.1 <i>Demografische ontwikkelingen</i>	9
2.2 <i>Ontwikkelingen in de vraag naar ondersteuning</i>	10
2.3 <i>Huidig beleid gemeente Texel</i>	11
2.4 <i>Aandachtspunten voor beleidsontwikkeling</i>	12
3 Visie op maatschappelijke ondersteuning en invoeringsstrategie	15
3.1 <i>Visie op maatschappelijke ondersteuning</i>	15
3.2 <i>Visie op dienstverlening</i>	16
3.3 <i>Gemeentelijke sturing</i>	16
3.4 <i>Burgerparticipatie</i>	17
3.5 <i>Invoeringsstrategie</i>	17
4 Een stevig sociaal vangnet	19
4.1 <i>Compensatiebeginsel</i>	19
4.2 <i>De toegang tot het vangnet</i>	20
4.3 <i>Keuzevrijheid</i>	20
4.4 <i>Vrijwillige thuiszorg en mantelzorg</i>	21
4.5 <i>De organisatie van het loket</i>	21
4.6 <i>Herijking WVG-beleid</i>	21
4.7 <i>Overname AWBZ -subsidiereregelingen</i>	22
4.8 <i>Inkoop en aanbesteding van Maatschappelijke ondersteuning</i>	22
4.9 <i>Kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning</i>	23
5 Financiële kaders	25
5.1 <i>Macrobudget</i>	25
5.2 <i>Uitvoeringskosten en -budget</i>	26
5.3 <i>Financiële consequenties invoering WMO huishoudelijke verzorging</i>	27
6 Vervolgaanpak en communicatie	29
Bijlage 1: <i>Planning (in MS-project)</i>	31
Bijlage 2: <i>Overzicht prestatievelden WMO</i>	33
Bijlage 3: <i>Belangrijkste wijzigingen n.a.v. de behandeling in de Tweede Kamer</i>	35
Bijlage 4: <i>Toelichting begrip Compensatiebeginsel</i>	37
Bijlage 5: <i>Kernrapport WMO</i>	39
Bijlage 6: <i>Beïnvloedingsmogelijkheden</i>	43
Bijlage 7: <i>Begrippenlijst</i>	45

Vooraf

Op 27 juni is de Eerste Kamer akkoord gegaan met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De behandeling heeft niet geleid tot aanpassingen van de wet. Dit houdt in dat vanaf 1 januari 2007 de Wet Maatschappelijke Ondersteuning –geleidelijk- wordt ingevoerd. Met ingang van 1 januari is de gemeente verantwoordelijk voor de huishoudelijke verzorging, een aantal subsidieregelingen en gaan de Welzijnswet en de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG) over in de WMO.

Op 1 januari 2007 moet onze gemeente klaar zijn voor alle verantwoordelijkheden die aan ons worden overgedragen. Er moet een loket zijn waar alle vragen in het kader van de WMO gesteld kunnen worden en waar aanvragen voor de diverse voorzieningen kunnen worden gedaan; de huishoudelijke verzorging moet zijn ingekocht en er moeten afspraken zijn gemaakt met alle partijen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij de WMO. Ter voorbereiding hierop moeten kaders vastgesteld worden.

In de WMO is vastgesteld dat de gemeenteraad bevoegd is om de kaders op hoofdlijnen vast te stellen. Vandaar bieden wij u nu deze Kadernota Maatschappelijke Ondersteuning aan. De Kadernota maakt deel uit van het projectplan WMO van de gemeente Texel (april 2005) en vormt de basis voor verdere implementatie. In oktober 2005 heeft u kennis genomen van de inventarisatienota die de basis vormt voor deze kadernota. In deze kadernota is uitgegaan van de wettekst, die op 30 mei 2005 op de website van het Ministerie van VWS is geplaatst en die aan de Tweede Kamer is aangeboden en de wijzigingen die zijn doorgevoerd na de behandeling in de Tweede Kamer.

De WMO is een koepelwet waarin de reeds bestaande Welzijnswet en de Wet Voorzieningen Gehandicapten worden opgenomen. Daarnaast wordt onder de WMO nog een aantal nieuwe onderwerpen ondergebracht, zoals:

- een aantal regelingen uit de AWBZ (waaronder huishoudelijke verzorging);
- een aantal subsidieregelingen (o.a. de coördinatie van mantelzorg en vrijwillige thuiszorg);
- maatschappelijke opvang/verslavingszorg.

De belangrijkste uitgangspunten die aan de WMO ten grondslag liggen zijn:

1. Mensen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het oplossen van hun problemen en van die van hun naasten;
2. De gemeente treedt op als vangnet wanneer men zelf geen zorg kan organiseren door gebrek aan mantelzorg of financiële middelen;
3. De gemeente voert de regie over een samenhangend stelsel van wonen, welzijn en zorg op lokaal niveau;
4. De gemeente ontwikkelt beleid op de negen WMO-prestatievelden (bijlage 2).

De gemeente krijgt een grote beleidsvrijheid ten aanzien van de inhoud en uitvoering van het algemene WMO beleid. Het rijk stelt de algemene kaders vast en binnen deze kaders bepaalt de gemeente welke voorzieningen zij realiseert. De gemeente krijgt op grond van de WMO de volgende nieuwe taken toebedeeld:

- Lokale regievoering op het gebied van wonen, zorg en welzijn;
- Elke vier jaar stelt de gemeente in samenspraak met haar inwoners een WMO -beleidsplan op. Daarin is vastgesteld welk beleid de gemeente gaat voeren en welke voorzieningen de gemeente aanbiedt. Dit vierjarenbeleidsplan is verplicht vanaf 1 januari 2007;
- Op basis van rijksvoorschriften informeert het College van B&W de Gemeenteraad, zodat burgers en organisaties in staat zijn de prestaties van de gemeente te beoordelen en gemeenten onderling te vergelijken;
- Individuele voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning toegankelijk maken via één loket;
- Inkoop van zorg en welzijnsvoorzieningen.

De kadernota die nu voorligt, heeft gedurende 6 weken ter visie gelegen, zodat organisaties en burgers hier kennis van konden nemen en eventuele zienswijzen konden indienen. Er zijn echter geen zienswijzen ingediend. De definitieve kadernota is wel aangepast aan nieuwe ontwikkelingen, met name op financieel gebied. Met de vaststelling van deze nota door de raad op 19 september worden de kaders vastgelegd op basis waarvan het college de wet zal uitvoeren. Dit heeft vooral betrekking op de nieuwe taken. Voor de gehele WMO, met alle prestatievelden, wordt in 2007, op interactieve wijze, een beleidsvisie voor vier jaar opgesteld.

1 Samenvatting en voorstellen aan de gemeenteraad

In dit hoofdstuk geven wij, kort samengevat, de hoofdlijnen van deze Kadernota weer. Daarnaast worden de voorstellen, die in deze nota zijn gedaan, nog eens onder elkaar gezet.

1.1 Samenvatting

Op 1 januari 2007 gaat de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning in. Deze wet heeft vergaande consequenties voor het wonen, welzijn en zorg-beleid van de gemeente Texel. In deze kadernota wordt een aantal voorstellen gedaan voor de kaders waarop de gemeente het WMO-beleid gaat bouwen. In deze kadernota wordt aandacht besteed aan:

- Ontwikkelingen in zorgvraag en zorgaanbod op Texel;
- Visie op Maatschappelijke ondersteuning en invoeringsstrategie;
- Een stevig sociaal vangnet;
- Financiële kaders;
- Vervolgaanpak en communicatie.

In deze nota worden voorstellen gedaan over de keuze voor een implementatiestrategie. We kunnen ervoor kiezen alle taken die onder de WMO vallen onder de loep te nemen en een geheel nieuw beleid op het terrein van wonen, welzijn en zorg te ontwikkelen, maar we kunnen ook kiezen voor een beperkte strategie, waarin we ons eerst richten op onze nieuwe taken (met name de inkoop van huishoudelijke verzorging) en ons pas later op bijvoorbeeld de herijking van het welzijnsbeleid te richten.

Vervolgens worden voorstellen gedaan over de eigen bijdrage systematiek. Het ministerie is er bij de overheveling van de budgetten van uitgegaan dat de gemeenten inkomsten hebben uit het innen van eigen bijdrage, waardoor de keuzevrijheid hierin beperkt wordt. Deze keuzevrijheid wordt nog verder beperkt, omdat we worden geadviseerd aan te sluiten bij de systematiek die nu reeds gebruikt wordt voor de inning van de eigen bijdrage in de AWBZ om de overgang van de AWBZ naar de WMO zo soepel mogelijk te laten verlopen en de klanten zo min mogelijk last te laten ondervinden van de veranderingen.

Ook de wijze waarop de toegang tot de zorg georganiseerd wordt, is onderwerp van discussie in deze nota. Er zijn verschillende scenario's denkbaar, waarbij de Tweede Kamer eveneens de beleidsvrijheid heeft beperkt door te eisen dat klanten zich voor al hun zorgvragen moeten melden bij het gemeentelijk loket en vervolgens niet mogen merken of zij voor de AWBZ of voor de WMO worden geïndiceerd. Dit impliceert dat alle indicaties door hetzelfde orgaan gedaan zouden moeten worden. Wel kunnen we ervoor kiezen om de eenvoudige indicaties in eigen beheer uit te voeren, waarbij gebruikt gemaakt kan worden van de zogenaamde beslisbomen van het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg).

De wijze waarop het gemeentelijk loket wordt ingericht, wordt in een later stadium aan u voorgelegd. Ditzelfde geldt voor de inkoop en aanbesteding. Deze trajecten gaan echter wel al van start, voordat de kadernota definitief is vastgesteld door de raad, omdat we anders niet voldoende voorbereidingstijd hiervoor hebben. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de kaders en de eventuele wijzigingen die hierin nog kunnen worden aangebracht. Onze verwachting is echter dat eventuele wijzigingen niet direct van invloed zullen zijn op deze projecten.

Een aantal voorstellen zal verder uitgewerkt worden in de Beleidsvisie WMO 2007-2011. De opstelling van deze beleidsvisie is een verplichting van de WMO. Hierin wordt bijvoorbeeld de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers verder uitgewerkt, wordt aandacht besteed aan de aanpak van huiselijk geweld en worden voorstellen gedaan over de herijking van het welzijnsbeleid en de integrale aanpak van wonen, welzijn en zorg. Deze beleidsvisie zal in 2007 op interactieve wijze met de bevolking worden opgesteld.

Hieronder volgt een opsomming van de voorstellen die aan de raad worden voorgelegd.

1.2 Voorstellen aan de gemeenteraad

In de verschillende hoofdstukken van deze kadernota worden voorstellen gedaan waarover de gemeenteraad een beslissing dient te nemen. De besluitvorming in de raad zal vervolgens kaderstellend zijn voor de verdere voorbereiding voor invoering van de WMO bij de gemeente Texel. Wanneer de raad zich heeft uitgesproken over de hoofdlijnen zullen de details worden uitgewerkt in een beleidsnotitie WMO 2006¹. Wij vragen de gemeenteraad een besluit te nemen over de volgende voorstellen.

1. De aangegeven aandachtspunten voor beleidsontwikkeling (Hfd. 2)
2. De uitgangspunten voor het WMO - beleid (Hfd. 3)
3. De missie (Hfd. 3)
4. De visie op dienstverlening (Hfd. 3)
5. De visie op de gemeentelijke sturingsrol (Hfd. 3)
6. In te stemmen met strategie 2 (een stevig sociaal vangnet) plus aanpassing van het huidige WVG-beleid aan de nieuwe WMO (Hfd. 3)
7. Het voorstel om aan te sluiten bij de huidige eigen-bijdragesystematiek van de AWBZ (Hfd. 4)
8. Het voorstel voor onafhankelijke, integrale indicatiestelling (Hfd. 4)
9. De voorstellen voor invulling van het gemeenteloket (Hfd. 4)
10. Het voorstel om de resultaten van de herijking van het WVG-beleid op te nemen in de nieuwe WMO-verordening (Hfd. 4)
11. Het voorstel voor regionale samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding (Hfd. 4)
12. De uitvoering van de WMO binnen de taakstellende rijksbudgetten (Hfd. 5)
13. Het beperken van de uitgaven door het kritisch inkopen van de huishoudelijke verzorging (Hfd. 5)
14. De vervolgaanpak (Hfd. 6)

¹ De beleidsnotitie WMO is niet hetzelfde als de Beleidsvisie WMO 2007-2011. In de beleidsnotitie WMO worden de gestelde kaders verder uitgewerkt. De beleidsnotitie gaat bijvoorbeeld in op de eigen bijdrage systematiek en de hoogte van de eigen bijdrage voor de individuele voorzieningen, de wijze waarop geïndiceerd wordt voor de individuele voorzieningen, de invulling van het lokaal loket, de uitwerking van het digitale loket, de financiën n.a.v. de septembercirculaire en de communicatie richting de huidige cliënten in het bijzonder en de inwoners van Texel in het algemeen.

2 Ontwikkelingen in zorgvraag en zorgaanbod op Texel

In 2005 is binnen de gemeente Texel een inventariserend onderzoek uitgevoerd naar de belangrijkste ontwikkelingen in vraag en aanbod op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Dit is gebeurd aan de hand van de negen prestatievelden die straks in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning gaan gelden. De resultaten van deze inventarisatie zijn beschreven in de nota 'WMO in zicht' welke eind 2005 ter kennisname aan de gemeenteraad is aangeboden. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten nog eens weergegeven.

2.1 Demografische ontwikkelingen

Om voorspellingen te kunnen doen over ontwikkelingen in de vraag naar maatschappelijke ondersteuning is vooral gekeken naar de groei van het aantal 65-plussers tot 2012. Deze groep zal immers de toekomstige vraag naar maatschappelijke ondersteuning voor een belangrijk deel gaan bepalen. Tegelijkertijd is er ook gekeken naar ontwikkelingen in de groep van 0–19 jarigen en die van 20 tot 64 jaar. Inzicht in de opbouw van deze groepen is belangrijk om voorspellingen te kunnen doen over het toekomstige potentieel aan mantelzorgers en vrijwilligers op Texel.

De kolom "75+" is hieraan toegevoegd. Het WMO-budget zal, zoals nu blijkt, in de toekomst afhankelijk zijn van het aantal 75-plussers binnen de gemeente. Uit dit overzicht blijkt dat sprake is van een beperkte absolute groei en vrijwel geen relatieve groei. De verwachting is dat het budget de komende jaren niet veel zal toenemen, althans niet gebaseerd op het aantal 75-plussers.

Toekomstige ontwikkeling

Tabel 1: Bevolkingsopbouw Texel verleden en toekomst

Bevolkingsopbouw	0 t/m 19 jr	20 tot 64 jr	65+	totaal	75+
2000					
aantal	3.341	8.132	1.952	13.425	956
percentage	24,9	60,6	14,5	100	7,1
2003					
aantal	3.467	8.400	1.958	13.825	962
percentage	25,1	60,8	14,2	100	7,0
2006					
aantal	3.391	8.316	2.053	13.760	966
percentage	24,6	60,4	14,9	100	7,0
2009					
Aantal	3.415,0	8.336	2.099	13.850	972
percentage	24,7	60,2	15,2	100	7,0
2012					
aantal	3.430	8.342	2.118	13.890	978
percentage	24,7	60,1	15,2	100	7,0

Bron: gemeente Texel

Toelichting bij tabel 1: De prognoses voor 2006, 2009 en 2012 zijn gebaseerd op de ontwikkelingen in de jaren 2000 tot en met 2005.

Tabel 2: Bevolkingsopbouw Nederland verleden en toekomst

Bevolkingsopbouw	0 t/m 19 jr	20 tot 64 jr	65+	totaal
2000				
aantal	3.873.008	9.838.500	2.152.442	15.863.950
percentage	24,4	62,0	13,6	100
2003				
aantal	3.968.999	10.003.117	2.220.456	16.192.572
percentage	24,5	61,8	13,7	100
2006				
aantal	3.985.734	10.023.640	2.318.802	16.328.176
percentage	24,4	61,4	14,2	100
2009				
aantal	3952982	10.045.637	2.428.908	16.427.527
percentage	24,1	61,2	14,8	100
2012				
aantal	3.893.238	10.011.696	2.629.321	16.534.255
percentage	23,5	60,6	15,9	100

bron: CBS

Uit tabel 2 blijkt dat landelijk, het aandeel van de groep 0 tot 19 jarigen en van 20 tot 60-jarigen sterker afneemt dan op Texel. Opvallend is echter ook dat landelijk de groep 65-plussers tot 2012 sterker toeneemt dan op Texel. De prognose voorspelt dat tussen 2006 en 2012 de vergrijzing op Texel met 0,3 % zal toenemen, terwijl dat landelijk uitkomt op een percentage van 1,7 %. In 2012 is 15,2 procent van de Texelse bevolking 65 jaar of ouder. Een duidelijke verklaring kan hier echter niet voor gegeven worden. Ook al slaat de vergrijzing op Texel minder hard toe dan in de rest van ons land, zal de vraag naar extramurale zorg en welzijnsvoorzieningen zeker toenemen.

Uit CBS-cijfers blijkt dat de inkomens en de koopkracht op Texel zo'n 7 procentpunten lager ligt dan het landelijke gemiddelde. Ook de inkomensverdeling op Texel wijkt af van het landelijke beeld. In vergelijking met Nederland als geheel telt Texel naar verhouding meer inwoners met een laag inkomen. Het inkomensplaatje van Texel is van invloed op de verdere vormgeving van het gemeentelijke WMO – beleid. In onderstaande tabel staat de inkomensverdeling op Texel weergegeven. Hieruit blijkt dat het percentage lage inkomens hier hoger is dan landelijk.

Tabel 3: Inkomensverdeling Texel

Jaar	1998		1999		2000	
	€	%	€	%	€	%
Laagste 40 %	< 18.800	42,4	< 19.200	42,6	< 20.100	43,1
Middelste 40 %	18.800 tot 33.100	41,6	19.200 tot 34.200	40,5	20.100 tot 35.900	39,0
Hoogste 20 %	> 33.100	16,2	> 34.200	16,9	> 35.900	17,1

Bron: CBS

Toelichting: Het CBS deelt jaarlijks de landelijke gemiddelde inkomens op in naar percentagegroepen.: De 40% laagste inkomens, de 40% middeninkomens, de 20% hoge inkomens. Jaarlijks worden de grenzen per percentagegroep vastgesteld in Euro's De landelijke indeling is de norm. Het percentage per inkomensgroep geeft aan hoeveel de afwijking van Texel bedraagt ten opzichte van dit landelijk gemiddelde.

2.2 Ontwikkelingen in de vraag naar ondersteuning

Steeds meer ouderen, maar ook mensen met een beperking, willen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, daarbij ondersteund door zorg en andere individuele voorzieningen. Uit de inventarisatie 'WMO in zicht', blijkt dat tot 2010 op Texel met name een inhaalslag moet worden gemaakt in de categorieën 'verzorgd wonen' en 'zorg op afroep'. Bij verzorgd wonen gaat het om de (ver) bouw van zorgwoningen en het aanpassen van bestaande woningen, waarbij de nabijheid van een zorgsteunpunt een belangrijk onderdeel vormt (woon-zorgzones). Onder zorg op afroep wordt de niet planbare kortdurende zorg verstaan. Deze zorg wordt nu meestal aangeboden door een verzorgingshuis. Ook de vraag naar 24-uurs nabije zorg (verpleeghuiszorg) zal de komende jaren toenemen. Daarentegen zal de vraag naar verzorgingshuiszorg naar verwachting sterk afnemen.

Samen met de woningstichting en Corbis Plus zal een beleid voor wonen, welzijn en zorg worden vormgegeven, waarin alle betrokken partijen een bijdrage zullen leveren aan de mogelijkheid van de Texelaars om zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te blijven wonen. Een risicofactor is echter wel de woningaanpassingen. Op dit moment vallen de woningaanpassing tot € 20.000,- onder de WVG. De woningaanpassingen die meer kosten vallen onder een speciale rijksregeling. Deze rijksregeling verdwijnt met de invoering van de WMO. Hiermee vallen alle woningaanpassingen onder de WMO en dus onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Naar verwachting is het budget voor de WMO niet toereikend om grote woningaanpassingen te kunnen financieren. Om die reden zal met alle betrokkenen worden bekeken hoe het aantal aanvragen zo beperkt mogelijk kan blijven, bijvoorbeeld door meer aanpasbaar te bouwen en mensen te stimuleren te verhuizen naar een geschikte woning. In de verordening is een aantal beperkende maatregelen opgenomen, zoals het primaat van verhuizing en het plaatsen van een losse woonunit. Deze maatregelen zouden de aanspraak op grote woningaanpassingen, waar we in ieder geval in de jaren 2007 en 2008 geen budget voor ontvangen, zoveel mogelijk moeten beperken.

2.3 *Huidig beleid gemeente Texel*

De negen prestatievelden van de WMO zijn niet nieuw voor de gemeente Texel. De WMO raakt met name de beleidsterreinen van de afdelingen Samenleving en Ruimte. Uit het overzicht van de negen prestatievelden (bijlage 2) blijkt dat vele externe partijen betrokken zijn bij de uitvoering van het gemeentelijk beleid op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Daarnaast zijn er op Texel diverse bewoners/ cliëntenorganisaties actief.

Centraal in de visie van de gemeente Texel staat dat:

‘Het beleid van de gemeente, gezien haar geïsoleerde ligging, gericht is op een hoge mate van zelfvoorziening en op een grote verantwoordelijkheid van haar inwoners voor de directe woon- en leefomgeving’.

Deze visie is terug te vinden in de Structuurvisie Texel 2020, waarin een beeld wordt geschetst hoe de gemeente Texel in de toekomst aan de vraag naar wonen, zorg en welzijn wil gaan voldoen. De geschetste ontwikkelingen liggen in het verlengde van de doelstellingen van de WMO, namelijk het herstellen van de zelfredzaamheid en bevordering van maatschappelijke participatie van m.n. de kwetsbare groepen.

De relatie tussen de WMO en de programmabegroting 2006-2009 van de gemeente Texel ligt bij de programma's:

- Vrijtijdsbesteding (programma 5)
'Mensen met een beperking moeten gebruik kunnen maken van de sportaccommodaties. Een toetsing van de accommodaties moet leiden tot optimalisering van de bereikbaarheid van de sportaccommodaties'. Daarnaast wordt er een sportstimuleringsbeleid gevoerd voor mensen met een beperking.
- Wonen, welzijn en zorg (programma 6)
De komende 10 jaar zal de woningvoorraad van de woningen voor ouderen in met name de buitendorpen worden aangepast aan de toenemende vraag. Dit ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale samenhang. (Dit is tevens onderdeel van programma 8; Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting).
Doelstelling van dit programma is tevens om het voorzieningenniveau op het gebied van wonen, zorg en welzijn in de dorpen te vergroten. Op die manier wordt het mogelijk dat mensen met een beperking (ouderen, minder validen) zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.
En jongeren krijgen in dit programma bijzondere aandacht. We richten ons de komende tijd vooral op het preventief jeugdbeleid en de aansluiting tussen jeugdbeleid en jeugdzorg.
De relatie van de WMO met werk en inkomen is o.a. de inkomensvoorziening van ouderen en van arbeidsongeschikte ouderen, hulp bij geldproblemen, het bevorderen van sociale activering en participatie van mensen die al langere tijd gebruik maken van een uitkering.

2.4 Aandachtspunten voor beleidsontwikkeling

In de maanden mei en juni 2005 is op Texel een inventarisatie uitgevoerd naar vraag en aanbod op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Uit deze inventarisatie (nota 'WMO in zicht') is een aantal onderwerpen naar voren gekomen waaraan, in het kader van toekomstige beleidsontwikkeling, aandacht zal worden besteed.

Wat opvalt, is dat het huidige aanbod op Texel, gezien haar schaalgrootte, vrij breed is maar wel een beperkt aantal aanbieders kent. Deze aanbieders hebben hun expertise voor een deel lokaal en voor een ander deel regionaal opgebouwd. Om versnippering en onnodige afbrokkeling van expertise te voorkomen én om er voor te zorgen dat er niet langs elkaar heen wordt gewerkt, werken de zorgaanbieders op Texel al jarenlang intensief met elkaar samen.

Texel is van oudsher een hechte gemeenschap met een sterk betrokken maatschappelijk middenveld. Op het eiland is een groot aantal sociale en kerkelijke netwerken actief waarbinnen mensen zich veilig kunnen bewegen. Daarnaast beschikt Texel over een groot aantal vrijwilligers, die ondermeer actief zijn in het verenigingsleven en in de zorg voor ouderen en mensen met een beperking.

Uit de inventarisatie kwamen de volgende aandachtspunten voor beleidsontwikkeling naar voren:

Sociale samenhang en maatschappelijke participatie (prestatievelden 1 en 5)

Voor de sociale samenhang in dorpen en wijken is het belangrijk dat mensen onderling sociale contacten kunnen onderhouden. Dit houdt in dat er gelegenheid moet zijn om in de vrije tijd anderen te ontmoeten en om gezamenlijk activiteiten te kunnen ondernemen. Dorpshuizen spelen daarbij in de dorpen op Texel een belangrijke rol. Vanuit de dorpen wordt echter aangegeven dat er op dit moment nog onvoldoende aanbod is van sociaal culturele activiteiten.

In het kader van de doelstelling 'Bevordering van deelname aan het maatschappelijk verkeer' is het belangrijk om meer samenhang aan te brengen tussen de doelstellingen van de WMO en die van de Wet Werk en Bijstand. Het gaat dan met name om het onderdeel sociale activering. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het inzetten van langdurig werkzoekenden in de zorg of maatschappelijke ondersteuning.

De WMO stelt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het organiseren van cliënt- en burgerparticipatie. Op het gebied van burgerparticipatie is het platform Texel Vitaal actief. Dit platform zou hierin mogelijk ook in de toekomst een rol kunnen blijven spelen. De cliëntparticipatie is op Texel versnipperd georganiseerd, bijna elke instelling of doelgroep heeft (nog) haar eigen cliëntenraad. Aandachtspunt voor de gemeente is om na te gaan of hierin meer samenhang te brengen is.

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen en/of ouders (prestatieveld 2)

De gemeenten voeren sinds kort de regie over de preventieve jeugdzorg. De vormgeving van deze taak is nog in ontwikkeling. Onder de WMO dient de gemeente de regie te voeren over de totale maatschappelijke ondersteuning. Eén en ander betekent dat de uitgangspunten voor het WMO – beleid ook moeten gaan gelden voor de preventieve jeugdzorg en het jeugd- en jongerenwerk op Texel. In 2006 zal een projectplan opgesteld worden om het jeugdbeleid, de jeugdgezondheidszorg en de jeugdzorg beter op elkaar aan te laten sluiten en de verschillende activiteiten onder te brengen bij de verschillende partners. De heroriëntatie op het jeugdbeleid vormt hierin een belangrijk element. Dit traject zal in samenspraak met alle betrokkenen ingegaan worden.

Informatie, advies en cliëntenondersteuning (prestatieveld 3)

De WMO gaat er vanuit dat mensen in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het organiseren van hun ondersteuning. Voorwaarde is wel dat men weet hoe en waar deze ondersteuning geregeld kan worden. In de wet is daarom opgenomen dat de gemeente verantwoordelijk is voor de inrichting van één lokaal loket, waar bewoners met al hun vragen op het gebied van wonen, zorg en welzijn terecht kunnen. Een belangrijke afweging bij de inrichting van dit lokale loket is, welke basisinformatie het gemeenteloket verstrekt en voor welke informatie de cliënt wordt doorverwezen naar de specifieke instelling (taakverdeling frontoffice - backoffice).

Uit de inventarisatie blijkt dat alle genoemde instellingen, behalve MEE Noordwest –Holland, een eigen spreekuur of informatiepunt op Texel hebben. Ook binnen het gemeentelijk apparaat is de loketfunctie nog versnipperd (over verschillende afdelingen of loketten binnen de Centrale Publieksbalie) georganiseerd. Niet alle kwetsbare groepen zijn in staat om naar het loket te komen. Om die reden zal bekeken worden op welke wijze het loket ook bereikbaar kan zijn voor kwetsbare

groepen. Een vergaande digitalisering en ondersteuning vanuit het dorpssteunpunten zijn uitgangspunten die verder uitgewerkt zullen worden.

Ondersteuning mantelzorg en vrijwillige thuiszorg (prestatieveld 4)

Eén van de doelstellingen van de WMO is dat de zorg zoveel mogelijk in de eigen omgeving van betrokkene wordt georganiseerd door familie, vrienden of vrijwilligers. Met de overheveling van de subsidieregeling CVTM (Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg) van het zorgkantoor is de gemeente straks verplicht om een steunpunt voor mantelzorgers en vrijwillige thuiszorgers in te richten. Dit betekent o.a. dat de vrijwillige thuiszorg en mantelzorg in de toekomst meer aandacht van de gemeente dienen te krijgen door de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers te coördineren en intensiveren. Herijking van het huidige gemeentelijke beleid is dan ook één van de aandachtspunten.

Inmiddels is gebleken dat het Ministerie ervoor gekozen heeft deze subsidiegelden (in ieder geval tot 2009) uit te keren aan die gemeente waar de aanvrager statutair gevestigd is. Dat betekent in ons geval dat we met name voor de subsidiegelden voor de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers afspraken moeten maken met de gemeenten Alkmaar en Den Helder.

Individuele voorzieningen (prestatieveld 6)

Tot nu toe kennen de AWBZ en de WVG allebei een zorgplicht. In de WMO wordt de zorgplicht vervangen door het compensatiebeginsel. Het compensatiebeginsel bevat de algemene verplichting voor gemeenten om beperkingen van mensen op het terrein van 'het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning, het zich lokaal verplaatsen en het ontmoeten van medemensen' te compenseren. Aan dit compensatiebeginsel is een motiveringsplicht verbonden die de gemeente verplicht te motiveren waarom een cliënt wel of niet voor een voorziening in aanmerking komt. De gemeente Texel dient aan te geven hoe straks de toegang tot de individuele voorzieningen geregeld gaat worden. De gemeente zou b.v. voor een aantal voorzieningen een inkomenstoets kunnen toepassen. Als gevolg van de toenemende vergrijzing lopen de kosten voor voorzieningen ten bate van gehandicapten (WVG) verder op. Voor de toekomst voorziet de gemeente Texel een tekort op de begroting, waardoor kostenbesparing op een aantal voorzieningen noodzakelijk wordt. Herijking van het huidige WVG-beleid is dan ook aan de orde.

Behandeling in de Tweede Kamer heeft tevens tot gevolg gehad dat de gemeente verplicht is gesteld tot het bieden van keuzevrijheid. Er moet zowel een PGB, als zorg in natura als een financiële compensatie geboden worden. Er is geen groot onderscheid tussen de PGB en de financiële compensatie. De PGB geldt voor de huidige AWBZ-voorzieningen en kent een strenge administratie voor de cliënt. De financiële compensatie geldt voor de huidige WVG-voorzieningen en kent een minder strenge administratie. Nu beide regelingen verplicht aangeboden moeten worden voor alle voorzieningen zullen duidelijke voorwaarden opgesteld moeten worden ten behoeve van de verantwoording.

De indicatieadvisering /-stelling vindt nu bij verschillende organisaties plaats, nl. bij het CIZ (voor AWBZ -voorzieningen) in Den Helder en bij de GGD (WVG -voorzieningen) in Schagen. In het kader van de één loket gedachte en een goede bereikbaarheid is het aan te bevelen om te streven naar één integraal /onafhankelijk indicatieorgaan voor de gemeente Texel. Dit geldt in ieder geval voor die indicatiestellingen die de gemeente niet zelf uitvoert.

Maatschappelijke opvang, bevordering Openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingsbeleid (prestatievelden 7, 8 en 9)

Deze prestatievelden zijn nu, maar ook na invoering van de WMO, ondergebracht bij de Centrumgemeente Den Helder. Gezien de toename van de vraag naar maatschappelijke opvang zou overwogen kunnen worden of ook op Texel een dergelijke voorziening opgezet zou moeten worden. Mensen moeten nu, b.v. na een echtscheiding, voor tijdelijke opvang aankloppen in Den Helder. De manier waarop de gemeente Texel straks met de genoemde aandachtspunten om wil gaan wordt verder behandeld in de hoofdstukken 3 en 4.

Voorstel 1: Instemmen met de aangegeven aandachtspunten voor beleidsontwikkeling

3 Visie op maatschappelijke ondersteuning en invoeringsstrategie

Net als in de rest van onze samenleving signaleren wij de komende jaren ook op Texel een aantal belangrijke ontwikkelingen:

- Vergrijzing, meer alleenstaanden, meer huishoudens;
- Toenemende mondigheid van burgers;
- Meer nadruk op eigen initiatief en verantwoordelijkheid van het individu (terugtrekkende overheid);
- Verzakelijking en marktwerking in de publieke sector;
- Groeiende tweedeling tussen burgers die wel/niet (kunnen) participeren;
- Druk op leefbaarheid in wijken en dorpen door toenemende vergrijzing en verdwijnen van voorzieningen;
- Stijgende vraag naar ondersteuning bij gelijkblijvende overheidsbudgetten.

De gemeentelijke visie op maatschappelijke ondersteuning moet daarom, tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen, opnieuw worden gezien.

3.1 Visie op maatschappelijke ondersteuning

Onze visie op maatschappelijke ondersteuning bestaat uit de volgende zes onderdelen: uitgangspunten, missie, dienstverlening, gemeentelijke sturing, burgerparticipatie en invoeringsstrategie. Voordat we ingaan op de visie zelf, geven we eerst aan welke principes we als uitgangspunt hebben genomen bij het ontwikkelen ervan.

Uitgangspunten

1. Actief en verantwoordelijk burgerschap
2. Dorps/buurtgericht werken: werken vanuit het perspectief van de burger in zijn/haar dorp of buurt
3. Solidariteit: focus op alle burgers, kwetsbaar en weerbaar
4. Wederkerigheid: niet alleen rechten maar ook plichten
5. Preventie: voorkomen is beter dan genezen
6. Behouden van wat goed (effectief) is
7. Publieke middelen alleen daar inzetten waar ze echt nodig zijn.

Voorstel 2: Instemmen met deze uitgangspunten voor WMO-beleid, waarvan de kaders worden gesteld binnen deze nota en verder uitgewerkt worden in de Beleidsvisie WMO 2007-2011

Missie op wonen, welzijn en zorg

In het WMO- beleid moet een balans worden gezocht tussen de individuele verstrekkingen enerzijds (het sociale vangnet) en de collectieve voorzieningen (de actieve samenleving) anderzijds. Beiden werken als communicerende vaten. Als er meer geld aan individuele voorzieningen wordt uitgegeven, dan kan dit gevolgen hebben voor de bestaande welzijnsvoorzieningen en omgekeerd. De uitdaging voor de komende jaren is dan ook om de actieve samenleving zo goed mogelijk te faciliteren zodat het beroep op het sociale vangnet beperkt blijft.

Uitgaande van bovengenoemde principes formuleren we de missie van de Gemeente Texel als volgt:

'Het beleid van de gemeente Texel is, gezien haar geïsoleerde ligging, gericht op een hoge mate van zelfvoorziening en op een grote verantwoordelijkheid van haar burgers voor zichzelf, voor elkaar en voor de directe woon- en leefomgeving. De gemeente faciliteert deze actieve samenleving en door middel van een sociaal vangnet biedt de gemeente Texel ondersteuning aan burgers die niet actief en zelfstandig kunnen zijn.'

Voorstel 3: Instemmen met de missie

3.2 *Visie op dienstverlening*

Per 1 januari 2007, bij de start van de WMO, moeten alle gemeenten beschikken over één integraal loket voor wonen, zorg en welzijn. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor invoering van de WMO.

Als uitgangspunten voor de dienstverlening hanteren wij:

- laagdrempeligheid
- toegankelijkheid
- zo direct mogelijke afhandeling van de vraag
- zo min mogelijk doorverwijzingen
- klantmanagement

In de gemeentenota 'Wet Maatschappelijke ondersteuning, een eerste indruk' van augustus 2004, stelt de gemeente Texel dat in het lokale loket de volgende functies moeten worden ondergebracht:

- vraagsignalering
- vraagverduidelijking
- informatie & advies
- ondersteuning van de cliënt
- afhandeling van aanvragen

De bedoeling is dat alle inwoners van Texel met hun vragen op gebied van wonen, zorg, welzijn en werk & inkomen bij dit loket terecht kunnen. Voorwaarde is wel dat er een adequaat, klantgericht en gebruikersvriendelijk informatiesysteem beschikbaar is om de loketmedewerkers te ondersteunen. De gemeente wil in 2006 een nieuw, WMO -proof softwarepakket, invoeren.

Tegelijkertijd experimenteert de gemeente Texel in de buitendorpen met zogenaamde dorpssteunpunten.

Aangezien op dit moment een reorganisatie binnen de gemeente Texel gaande is, waarbij tevens de visie op de publieke dienstverlening en de inrichting van de afdeling publiekszaken tegen het licht worden gehouden, zal de verplichte loketfunctie in het kader van de WMO meegenomen worden in deze reorganisatie.

Voorstel 4: Instemmen met de visie op dienstverlening

3.3 *Gemeentelijke sturing*

Bij het realiseren van de missie stellen wij ons de volgende rolverdeling voor. Burgers dragen zoveel en zo lang mogelijk een eigen verantwoordelijkheid voor zichzelf en voor elkaar. Bedrijven, instellingen en vrijwilligersorganisaties ondersteunen hen bij het dragen van die verantwoordelijkheid. De overheid (gemeente) geeft richting, biedt ruimte, vraagt resultaten en geeft rekenschap.

De invoering van de WMO is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De gemeente geeft richting door vraaggericht te werken, kaders aan te geven, prioriteiten te stellen, spelregels aan te geven, processen aan te jagen en in sommige situaties initiatieven te nemen. Zij biedt ruimte door partners te vertrouwen, particulier initiatief positief te benaderen, verantwoord risico te nemen, te ondernemen en te experimenteren. Kortom, de gemeente zal vooral een regierol vervullen en de uitvoering zoveel mogelijk neerleggen bij externe partijen.

Op basis van rijksvoorschriften informeert het college de raad, zodat burgers en organisaties in staat zijn de prestaties van de gemeente te beoordelen en gemeenten onderling te vergelijken.

De grote uitdaging voor de komende jaren is dat we, in onze rol van regisseur, zoveel mogelijk gebruik weten te maken van de aanwezige creativiteit, kennis en ervaring op Texel. Onderling vertrouwen en een goede samenwerking met onze inwoners en aanbieders van woon-, zorg- en welzijnsvoorzieningen vormen hiervoor een belangrijke voorwaarde.

Voorstel 5: Instemmen met de visie op de gemeentelijke sturingsrol

3.4 *Burgerparticipatie*

Een nadrukkelijke procesverplichting in de WMO is het betrekken van burgers bij de totstandkoming van het WMO -beleid. Om te komen tot een actieve en verantwoordelijke samenleving is de deelname van burgers noodzakelijk. Vertegenwoordigers van WMO-cliënten en van de inwoners van Texel worden daarom actief betrokken bij de in- en uitvoering van de WMO. De huidige platforms, Texel Vitaal en het SIGT, spelen hierin nu al een rol. Formalisatie van deze beide platforms dient dan ook voor 1 januari 2007 te gebeuren. Van gecontracteerde zorgaanbieders verwachten we dat zij cliëntraden hebben ingesteld.

3.5 *Invoeringsstrategie*

In deze paragraaf worden twee invoeringsstrategieën voor beleidsontwikkeling uitgewerkt, die passen bij onze visie en missie. De strategie 'De actieve samenleving' is gericht op de middellange en langere termijn. De tweede strategie 'Een stevig sociaal vangnet' is gericht op de korte termijn, maar kan gezien worden als een groeimodel.

Strategie 1: De actieve samenleving

Om de actieve samenleving optimaal te laten functioneren is het belangrijk dat de gemeente Texel 'inclusief beleid' ontwikkelt. Inclusief beleid wil zeggen dat op alle gemeentelijke beleidsterreinen (wonen, zorg, welzijn, inrichting openbare ruimte, enz.) vooraf rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid voor mensen met een fysieke, psychische of een sociale beperking. Wij denken hierbij b.v. aan:

- woningen, die mensen in staat stellen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen
- een leefbare, veilige en toegankelijke woonomgeving
- een omgeving, die mensen stimuleert zichzelf te ontwikkelen
- bereikbare zorg
- ontmoetingsplaatsen
- gerichte ondersteuning en stimulering van mensen die iets willen doen voor anderen (vrijwilligers en mantelzorgers)
- vervoer
- informatie en advies

De vraag is of de huidige sociale en fysieke infrastructuur op Texel zodanig is dat zij de Texelse bevolking optimaal faciliteert, waardoor het beroep op de (dure) individuele verstrekkingen zoveel mogelijk wordt beperkt. In hoofdstuk 2 is een aantal aandachtspunten voor beleidsontwikkeling aangegeven.

Strategie 2: Een stevig sociaal vangnet

Daar waar de actieve samenleving de zorg en ondersteuning niet (langer) kan leveren, zorgt de gemeente voor een sociaal vangnet. Dit vangnet bestaat uit individuele verstrekkingen en een aantal collectieve voorzieningen. Individuele verstrekkingen zijn persoonsgebonden verstrekkingen aan mensen met een specifieke zorgvraag. Wij hebben als gemeente de mogelijkheid om voor de invoering van de WMO te kiezen voor een gefaseerde aanpak met de daarbij behorende strategie. De eerste strategie houdt in dat we ervoor kiezen om al vanaf de invoering van de WMO het totale beleid op het gebied van wonen, zorg, welzijn, werk en inkomen te herijken. Daarbij wordt gezocht naar een maximale sturing op de thema's actieve samenleving en een adequaat sociaal vangnet. De tweede strategie houdt in dat de gemeente begint met het invoeren van de nieuwe taken uit de WMO en pas dan op de andere hoofdthema's gaat bijsturen wanneer dit strikt noodzakelijk is.

Voor- en nadelen beide strategieën

Om een goede afweging te kunnen maken is het goed om een aantal voor- en nadelen naast elkaar te zetten.

Voordelen van strategie 1:

- Sluit goed aan bij het idee van de actieve samenleving
- Sluit aan bij de doelstellingen van alle WMO -prestatievelden
- Vanaf de invoering aandacht voor preventie en inclusief beleid
- Intensieve samenwerking noodzakelijk tussen gemeente en de aanbieders van wonen, zorg en welzijn

Nadelen

- Hogere invoerings- en uitvoeringskosten
- Hogere beleidskosten door een brede invulling van het WMO -beleid
- Niet op korte termijn haalbaar

Voordelen strategie 2:

- Beperkte invoerings- en uitvoeringskosten
- Lagere beleidskosten door voortzetting van bestaand beleid
- Op korte termijn haalbaar

Nadelen:

- Minder aandacht voor stimulering van de actieve samenleving
- Minder nadruk op preventie en inclusief beleid
- Op termijn onbetaalbaar
- Het accent ligt op een beperkt aantal prestatievelden.

De geschetste strategieën vormen een maximale en een minimale variant voor implementatie van de WMO. Er kan natuurlijk ook voor een mengvorm worden gekozen.

Uit praktische overwegingen stellen we voor om te beginnen met de tweede strategie, met als aanvulling daarop een herijking van het huidige WVG - beleid. De belangrijkste overweging om hiervoor te kiezen is dat de gemeente Texel op dit moment al met een groot aantal veranderingsprocessen bezig is. Dit legt nu al een groot beslag op de interne capaciteit en middelen. Vanaf 2007 willen we prioriteit gaan geven aan de overige beleidsaandachtspunten. Dit zal leiden tot een herijking van de welzijnsmiddelen.

De reden dat we voorstellen om al wel te beginnen met een herijking van het WVG-beleid is dat de afgelopen jaren de kosten van de WVG-voorzieningen drastisch zijn gestegen (zie ook WVG-evaluatie 2003) waardoor een herziening van het huidige beleid noodzakelijk is.

Daarnaast zullen we in 2006 ook verder gaan met de ingezette lijn van beleidsgestuurde contractfinanciering, waarbij we met welzijnsorganisaties afspraken maken op basis van producten en meetbare resultaten. Ook Pharos zal als opdracht mee krijgen bij de uitvoering van beleid rekening te houden met de WMO en in te zetten op een integrale uitvoering van wonen, welzijn en zorg. De nieuwe constructie, waarbij Pharos als zelfstandige stichting zal worden aangestuurd door de directeuren van de Stichting Wonen Texel en het zorgcentrum (CorbisPlus), draagt hier in belangrijke mate aan bij. Hierbij moeten wij wel de kanttekening maken dat het onderscheid tussen zorg en welzijn in stand gehouden wordt. De WMO verplicht ons producten, zoals huishoudelijke verzorging, in te kopen. Ten behoeve van de welzijnstaken zal een contractrelatie ontstaan met de Texelse instellingen, waarbij samenwerking van groot belang is, maar wel rekening moet worden gehouden tussen het onderscheid tussen zorgproducten (individuele voorzieningen) en welzijnsproducten (algemene voorzieningen).

In de Beleidsvisie WMO 2007-2011 zullen adviezen worden gedaan over de wijze waarop de gemeente met ingang van 2007 invulling geeft aan een integrale benadering van wonen, welzijn, zorg en inkomen en zullen voorstellen gedaan worden voor herijking van het welzijnsbeleid.

Voorstel 6: Instemmen met strategie 2 plus herijking van het huidige WVG -beleid en voortzetting van de beleidsgestuurde contractfinanciering

4 Een stevig sociaal vangnet

In hoofdstuk 3 hebben we op basis van onze visie voorgesteld om voor invoering van de WMO per 1 januari 2007 te kiezen voor een strategie waarin prioriteit wordt gegeven aan het implementeren van de nieuwe taken die overgaan naar de gemeente. Daarnaast stelden we voor om daarna te starten met een herijking van het huidige beleid aan de hand van de genoemde WMO - beleidsuitgangspunten. We maken echter wel een uitzondering voor het huidige WVG -beleid. Op dat terrein willen we een inhaalslag maken conform onze WMO-uitgangspunten. Het accent van ons WMO-beleid voor de komende vier jaar ligt op het ontwerpen van een solide sociaal vangnet dat bestaat uit individuele voorzieningen voor mensen met een ondersteuningsvraag. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan een aantal collectieve voorzieningen die in het kader van de WMO per 1 januari 2007 verplicht worden gesteld.

Per 1 januari 2007 is de gemeente Texel verantwoordelijk voor de volgende nieuwe WMO taken:

- Huishoudelijke verzorging
- Eén loket voor informatie, advies en cliëntondersteuning
- Diensten bij wonen met zorg (AWBZ -subsidierегeling)
- Zorgvernieuwingsprojecten GGZ (AWBZ -subsidierегeling)
- Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (AWBZ - subsidierегeling)
- Regeling verantwoording kosten WVG –woonvoorziening.

Om dit alles voor elkaar te krijgen dient de gemeenteraad op een aantal belangrijke thema's richtinggevende uitspraken te doen. Op basis van deze uitspraken kan de implementatie verder worden voorbereid.

In dit hoofdstuk worden de volgende thema's uitgewerkt:

- Compensatiebeginsel
- De toegang tot het vangnet
- Keuzevrijheid voor de cliënt
- Vrijwillige thuiszorg en mantelzorg
- De organisatie van het loket
- Herijking WVG -beleid
- Overdracht AWBZ -subsidierегelingen

4.1 *Compensatiebeginsel*

De WMO biedt een kader voor de gemeente om de zelfredzaamheid en de maatschappelijke participatie van burgers (met beperkingen) te bevorderen. Het compensatiebeginsel, dat structureel is en in de plaats komt van de tijdelijke zorgplicht, houdt in dat de gemeente de plicht heeft om oplossingen te bieden aan burgers met beperkingen via het treffen van voorzieningen die hen in staat stelt:

- een huishouden te voeren;
- zich te verplaatsen in en om de woning;
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De gemeente heeft wel beleidsruimte in de wijze waarop zij invulling geeft aan deze verplichting. Hierbij kan bijvoorbeeld een afweging gemaakt worden tussen individuele voorzieningen en collectieve voorzieningen, of tussen diensten en materiële voorzieningen. Bij het bepalen van deze voorzieningen moet de gemeente rekening houden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager van de voorzieningen, alsmede met de capaciteit van de aanvrager om uit een oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

In bijlage 4 is een toelichting op het compensatiebeginsel opgenomen.

4.2 De toegang tot het vangnet

De toegang tot de individuele verstrekkingen kan met twee sleutels geregeld worden:

- Een financiële sleutel: iemand moet een inkomen hebben beneden een nader te bepalen grens;
- En een inhoudelijke sleutel: iemand moet een zorg- of ondersteuningsvraag hebben.

Dit houdt in dat mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag én een inkomen boven deze nader te bepalen grens zijn aangewezen op de private (verzekerings)markt.

Eigen bijdrage

Een belangrijke sleutel voor de toegang tot de individuele verstrekkingen is het heffen van een eigen bijdrage voor een aantal individuele WMO-verstrekkingen. De WMO biedt gemeenten de mogelijkheid om een eigen bijdrage te vragen. Hieraan is wel een aantal randvoorwaarden verbonden:

- Aansluiting bij de huidige AWBZ eigen -bijdrage- systematiek;
- Het bestaande anticumulatiebeding² blijft gehandhaafd;
- De grenzen voor de eigen bijdrage regeling worden geënt op de extramurale AWBZ regeling;
- De eigen bijdrage mag de kostprijs niet overschrijden;
- Een vermogenstoets is niet mogelijk;

Uit praktische overwegingen stellen we voor om de komende drie jaar aan te sluiten bij de huidige AWBZ systematiek (bijlage 3).

Voorstel 7: Instemmen met het voorstel om aan te sluiten bij de huidige AWBZ -systematiek

Indicatiestelling

Indicatiestelling is de andere sleutel die de gemeente in handen heeft voor het regelen van de toegang tot het sociale vangnet. Gemeenten kunnen er echter ook voor kiezen om niet met een indicatiestelling te werken. Vanuit het oogpunt van vraagsturing en kostenbewaking kiezen wij hier echter wel voor. Uitgangspunt hierbij is dat de indicatiestelling op een snelle, onafhankelijke en integrale manier plaatsvindt. Alleen die mensen, die in hun directe omgeving geen ondersteuning kunnen regelen, komen in aanmerking voor een individuele WMO-voorziening.

Voorts stellen we voor om voorlopig, totdat evaluatie heeft plaatsgevonden, aan te sluiten bij de huidige AWBZ -indicatiepraktijk van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). De indicatiestelling van eenvoudige aanvragen kan (eventueel op mandateringsbasis) door een medewerk(st)er van het gemeentelijke loket of een andere organisatie plaatsvinden aan de hand van daarvoor opgestelde beslisbomen en de meer complexere aanvragen door het CIZ. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de indicatiestelling wordt verder uitgewerkt in de beleidsnotitie WMO.

Voorstel 8: Instemmen met het voorstel voor onafhankelijke, integrale indicatiestelling

4.3 Keuzevrijheid

De WMO heeft nadrukkelijk tot doel om de participatie van mensen met een beperking te bevorderen. De omslag van aanbodsturing naar vraagsturing is daarbij onontkoombaar. Voor de gemeente Texel ligt de vraag dus voor op welke manier zij die keuzevrijheid en vraagsturing wil inrichten. Het Persoonsgebonden budget is een van de vormen, naast bevordering van keuzevrijheid bij de verstrekking van voorzieningen in natura. Inmiddels heeft de Tweede Kamer verplicht gesteld dat de gemeente de burgers de keuze biedt tussen 'zorg in natura', een PGB of een financiële tegemoetkoming. Deze verplichte keuzevrijheid biedt de gemeente minder beleidsvrijheid en leidt mogelijk tot hogere kosten. De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de keuzevrijheid wordt verder uitgewerkt in de beleidsnotitie.

² Het totaal van de eigen bijdrage voor voorzieningen in het kader van de WMO en de AWBZ mag niet boven een vastgesteld bedrag uitkomen.

4.4 *Vrijwillige thuiszorg en mantelzorg*

Mantelzorgers en vrijwilligers vormen de kurk waar de WMO op drijft. Ze zijn de basis van de actieve samenleving en vormen een voorbeeld voor andere bewoners. De positie van vrijwilligers en mantelzorgers is echter kwetsbaar. Zoals uit de inventarisatienota 'WMO in zicht' blijkt, voert Texel op dit moment geen actief vrijwilligersbeleid. Vanaf 1 januari 2007 wordt de subsidieregeling overgeheveld van het zorgkantoor naar de gemeenten Den Helder en Alkmaar. Met deze gemeenten en de uitvoerders zullen afspraken gemaakt worden over de wijze waarop Texel gebruik kan maken van de steunpunten en de vrijwillige thuiszorg. Daarnaast vervullen onze instellingen een belangrijke bijdrage aan de ondersteuning van vrijwilligers (SWOT en Pharos) en mantelzorgers (Zorgcentrum Texel).

4.5 *De organisatie van het loket*

De WMO verplicht gemeenten om per 1 januari 2007 te beschikken over één integraal loket, waar naast informatie en advies ook de toegang tot de zorg geregeld moet worden.

Op dit moment zijn de loketfuncties bij de gemeente Texel nog versnipperd georganiseerd over een aantal afdelingen. De gemeente koerst erop aan om per 1 januari 2007 één integraal loket te hebben voor wonen, zorg, welzijn, werk & inkomen.

De belangrijkste uitgangspunten voor de dienstverlening zijn:

- laagdrempeligheid
- toegankelijkheid
- zo direct mogelijke afhandeling van de vraag
- zo min mogelijk doorverwijzingen
- klantmanagement

Dit loket is breed van opzet. De inwoners van de gemeente Texel kunnen er terecht voor informatie en advies, vraagverduidelijking, het indienen van aanvragen, eenvoudige indicatiestelling en doorverwijzing. Indicatiestelling van eenvoudige aanvragen worden direct door de gemeente afgehandeld, complexe aanvragen worden geïndiceerd door een onafhankelijke instantie.

De medewerkers van het loket werken nauw samen met de aanbieders van wonen, zorg en welzijn en met vrijwilligers en mantelzorgers. Het gemeenteloket is ondergebracht in het gemeentehuis en is goed toegankelijk voor mensen met een beperking. Het loket wordt bemand door consulenten en zij zijn goed op de hoogte van de sociale kaart en de contracten die door de gemeente zijn afgesloten. Om ook de meest kwetsbare of eenzame Texelaars te kunnen bereiken zorgt de gemeente Texel ervoor dat er eventueel huisbezoeken worden georganiseerd, zodat signalen om hulp of ondersteuning op tijd kunnen worden opgevangen.

We stellen ons voor dat op termijn in elke dorpskern een laagdrempelige voorziening aanwezig is waar inwoners terecht kunnen voor informatie, advies en cliëntondersteuning. Deze dorpsloketten zijn digitaal verbonden met het centrale gemeenteloket. De gedachte om op termijn te decentraliseren sluit goed aan bij de visie op wonen, zorg en welzijn van de gemeente Texel. In deze visie wordt uitgegaan van het ontwikkelen van dorpssteunpunten in alle dorpen op Texel.

De invulling van het (digitale) lokale loket zal worden opgenomen in de beleidsnotitie WMO.

Voorstel 9: Instemmen met de voorstellen voor invulling van het gemeenteloket

4.6 *Herijking WVG-beleid*

In juni 2005 heeft het college van B&W besloten om, op basis van een uitgevoerd evaluatieonderzoek naar de kostenstijging van voorzieningen voor gehandicapten in 2003, een herijking uit te voeren op basis van de door de raad vastgestelde uitgangspunten. Bij deze herijking zullen de volgende zaken aan de orde worden gesteld:

- inkomenstoets
- eigen bijdrage
- persoonsgebonden budget
- indicatiecriteria

Deze nieuwe voorwaarden zullen worden opgenomen in de WMO-verordening. Om onduidelijkheden te voorkomen, stellen we voor om de voorzieningen die nu nog vallen onder de WVG op dezelfde wijze aan te bieden als de huishoudelijke verzorging. Hierdoor zal voor alle WMO-voorzieningen een inkomenstoets en een eigen bijdrage gaan gelden. Dit is niet alleen noodzakelijk om de kosten te beperken, maar ook alle voorzieningen die vallen onder de WMO onder hetzelfde regime te laten vallen.

Voor alle voorzieningen geldt dat de eigen bijdrage zal aansluiten bij de eigen bijdrage systematiek van de AWBZ. De hoogte van de eigen bijdrage zal voor zowel de WMO als de AWBZ gebonden zijn aan een maximum. Daarnaast is het voor mensen met een laag inkomen mogelijk bijzondere bijstand aan te vragen voor de eigen bijdrage.

Voorstel 10: Instemmen met het voorstel om de resultaten van de herijking van het WVG-beleid op te nemen in de WMO-verordening en de individuele voorzieningen van de WMO op dezelfde wijze aan te bieden

4.7 Overname AWBZ -subsidiereregelingen

Per 1 januari 2007 wordt de gemeente Texel verantwoordelijk voor een aantal AWBZ – subsidiereregelingen, die nu nog worden uitgevoerd door het Zorgkantoor, voor zover de aanvrager statutair gevestigd is op Texel (dit geldt in ieder geval voor de subsidiereregeling Diensten bij Wonen met Zorg, die is aangevraagd door het Zorgcentrum Texel). Pas vanaf 2009 zullen de subsidiereregelingen plus de bijbehorende financiën worden overgeheveld naar ons gemeentelijk budget. Tot die tijd zal met de gemeenten in onze regio afspraken hierover gemaakt moeten worden. Het gaat hierbij om de subsidiereregelingen:

- Diensten bij wonen met zorg (AWBZ -subsidiereregeling)
- Zorgvernieuwingsprojecten GGZ (AWBZ -subsidiereregeling)
- Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg (AWBZ - subsidiereregeling)

De reden dat deze subsidiereregelingen worden overgedragen is dat zij goed passen bij de prestatievelen van de WMO.

We zullen met het Zorgkantoor en de gemeenten in de regio afspraken maken over de overdracht van deze regelingen en de daarbij horende projecten op Texel. De manier waarop we straks om willen gaan met de nieuwe regelingen wordt nader uitgewerkt in de Beleidsvisie WMO 2007-2011.

4.8 Inkoop en aanbesteding van Maatschappelijke ondersteuning

De WMO gaat ervan uit dat de gemeente zo min mogelijk taken zelf uitvoert, maar dat zij daarover wel de regie voert. Dit betekent dat de gemeente straks beslist welke diensten en voorzieningen in het kader van de WMO worden aangeboden en wie die diensten en voorzieningen zal leveren. Bij dergelijke beslissingen is de gemeente gehouden aan de regelgeving rond subsidiëring en inkoop en aanbesteding (Europese aanbestedingsregels).

De gemeente kan diensten van Maatschappelijk ondersteuning regelen door inkoop en aanbesteding of door het aangaan van een subsidierelatie. Dit laatste is bijvoorbeeld het geval bij veel welzijnsdiensten en -voorzieningen.

Voor de volgende diensten is de regelgeving voor inkoop en aanbesteding van kracht:

- Huishoudelijke verzorging
- Individuele voorzieningen voor gehandicapten

Eén en ander betekent dat wanneer een dienst meer dan €211.000,- kost, er Europees moet worden aanbesteed. Wanneer een dienst minder kost dan het hierboven genoemde bedrag is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Texel van kracht.

De gemeente Texel werkt op het gebied van inkoop en aanbesteding al succesvol samen in de regio. Omdat dit schaalvoordelen oplevert zijn we van plan om de samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding van WMO -diensten te intensiveren. Cruciaal in dit proces is het opstellen van een bestek, waaraan de in te kopen dienstverlening straks moet voldoen.

Deze aanbesteding heeft alleen betrekking op de individuele voorzieningen. Voor de voorzieningen die betrekking hebben op maatschappelijke ondersteuning in de algemene zin geldt een

subsidierelatie tussen de gemeente en de verschillende welzijnsinstellingen, zoals de SWOT en Pharos. Deze subsidierelatie wordt wel aangepast aan de door ons ingezette beleidsgestuurde contractfinanciering.

Voorstel 11: Instemmen met het voorstel voor regionale samenwerking op het gebied van inkoop en aanbesteding van individuele voorzieningen, zoals huishoudelijke verzorging. En ten behoeve van de algemene maatschappelijke voorzieningen de subsidierelatie in stand te houden.

4.9 *Kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning*

Aan de hand van een door de gemeente vastgesteld kwaliteitsbeleid wordt de geleverde WMO-dienstverlening regelmatig en steekproefsgewijs beoordeeld. De bewaking van de kwaliteit staat centraal:

- zorgaanbieders moeten voldoen aan bepaalde kwaliteitscriteria
- klanttevredenheidsonderzoeken worden gebruikt als instrument bij kwaliteitsbewaking

Omdat het hier gaat om een cruciale functie, wordt de organisatorische inbedding van deze functie, meegenomen in de herschikking van taken binnen de afdeling publieke dienstverlening.

De WMO-dienstverlening wordt jaarlijks besproken met het cliëntenplatform. De Tweede Kamer heeft bovendien besloten een jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek verplicht te stellen. De wijze waarop wij hiermee om zullen gaan, zal worden uitgewerkt in de Beleidsvisie WMO 2007-2011. Indien mogelijk zal worden aangesloten bij het gemeentebrede klanttevredenheidsonderzoek. Of er wordt aansluiting gezocht bij de regio.

5 Financiële kaders

De Kadernota Maatschappelijke Ondersteuning vormt de basis voor het implementeren van de WMO. Voor wat betreft de financiële paragraaf stellen wij u voor op dit moment aansluiting te zoeken bij de rijksmiddelen die meekomen met de WMO. Daarin maken we een onderscheid in drie categorieën: macrobudget, invoeringskosten en uitvoeringskosten.

Via de meicirculaire van 2006 is bekend geworden welke financiële middelen er overkomen van het Rijk naar de gemeente voor de uitvoering van de WMO in 2007. In totaal wordt met ingang van 1 januari 2007 een bedrag van bijna 1 miljard euro overgeheveld van de AWBZ naar de WMO. Dit bedrag komt overeen met het niveau van de uitgaven onder het huidige regime.

Deze bedragen zijn voorlopig. Het definitieve over te hevelen budget voor 2007 zal worden bepaald op basis van de gerealiseerde uitgaven van 2005. Met de septembercirculaire zullen de definitieve cijfers bekend zijn. De middelen voor WVG en Welzijnswet blijven onderdeel uitmaken van het gemeentefonds. Het nieuwe WMO-budget krijgt de vorm van een integratie-uitkering (een variant op een specifieke uitkering) en krijgt een langdurige looptijd.

5.1 Macrobudget

Het macrobudget is het totale rijksbudget voor de WMO minus invoeringskosten. In het macrobudget maken we een onderscheid tussen bestaande en nieuwe middelen. De gemeente ontvangt nu al middelen uit het Gemeentefonds voor taken met een wettelijke basis in de Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG). Landelijk gaat het om bedragen van afgerond €3 miljard en €1 miljard. In totaal besteedt Texel bijna €3,5 miljoen aan taken die vallen onder de welzijnswet, de WVG en de jeugdgezondheidszorg. Een specificatie van dit bedrag is opgenomen in bijlage 3 van de Inventarisatienota van oktober 2005.

Bij de invoering van de WMO worden aan de bestaande middelen voor de WVG ook nieuwe middelen toegevoegd. Het gaat om twee subsidieregelingen uit de WVG die nu nog door het Ministerie van VWS worden uitgevoerd, nl.:

- Dure woningaanpassingen;
- Vergoeding extra vervoerskosten aan gemeenten met een intramurale AWBZ – instelling (Bbag).

Het macrobudget voor beide subsidieregelingen bedraagt ruim €22 miljoen. Het budget voor de regelingen wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds. De regelingen zelf worden beëindigd. Voor de jaren 2007 en 2008 wordt het budget voor de Dure Woningaanpassing op 0 gesteld, omdat de middelen van deze regeling worden gebruikt om de lopende declaraties in 2007 en latere jaren te voldoen. Het is nog maar de vraag of wij vanaf 2009 nog wel extra middelen hiervoor zullen ontvangen.

Bij invoering van de WMO ontvangt de gemeente ook nieuwe middelen voor uitvoering van taken die op dit moment zijn gebaseerd op de AWBZ. Voor 2007 gaat het om de functie huishoudelijke verzorging en vier subsidieregelingen, n.l. :

- Diensten bij wonen met zorg;
- Subsidieregeling aanpassing in bestaande clusters Algemene dagelijkse levensverrichtingen;
- Zorgvernieuwingsprojecten geestelijke gezondheidszorg;
- Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg.

Het macrobudget voor de vier AWBZ - subsidieregelingen bedraagt ruim €54 miljoen. Ook dit budget wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds. De regelingen worden beëindigd.

Het macrobudget voor huishoudelijke verzorging bedraagt circa €1.116,3 miljoen (gebaseerd op de . Dit bedrag is opgebouwd uit:

Zorg in natura	€ 998 miljoen
Netto -persoonsgebonden budget	€ 118,3 miljoen +
Eigen bijdrage	pm
<i>Totaal</i>	<u>€ 1.116,3 miljoen</u>

Het rijk gaat er in haar berekening van uit dat gemeenten een eigen bijdrage hanteren voor huishoudelijke verzorging welke is gebaseerd op de huidige eigen bijdrage systematiek in de AWBZ.

5.2 Uitvoeringskosten en -budget

Ook de uitvoeringskosten worden toegevoegd aan het Gemeentefonds volgens het principe 'schoon aan de haak' (zonder efficiencykorting). Na implementatie van de WMO zal door onafhankelijk onderzoek bij gemeenten worden gemonitord wat nodig is voor een doelmatige uitvoering en zal achteraf op macroniveau verrekening plaatsvinden van een overschot of een tekort. Op dit moment is het uitvoeringsbudget landelijk vastgesteld op €67 miljoen.

Onderstaande tabel geeft een samenvattend overzicht van het macrobudget. De laatste kolom geeft (indicatief) de bedragen voor Texel weer. In de septembercirculaire zullen deze bedragen nog worden aangepast.

Huidige wetgeving	Bestaand (B) Nieuw (N)	Landelijk Budget (macrobudget)	Texel 2007 (n.a.v. meicirculaire 2006)
Welzijnswet	B	3 miljard	2.915.000,-
WVG	B	1 miljard	815.500,-
Subtotaal B		4 miljard	3.730.500,-
WVG	N: 2 subsidieregelingen	22,7 miljoen	10.729,-
AWBZ	N: 4 subsidieregelingen	54,7 miljoen	49.716,-
AWBZ	N: Huishoudelijke verzorging	1.116,3 miljoen	948.872,-
WCPV	N: OGGZ ³	P.M.	P.M.
Subtotaal N		1.193,7 miljoen	1.009.317,-
Uitvoeringskosten	U	67 miljoen	82.927,-
Totaal B+N+U		5.260,7 miljard	4.822.744,-

Overzicht financiën nieuwe taken 2007 n.a.v. de meicirculaire 2006

Deze bedragen zijn indicatief en kunnen in de septembercirculaire nog worden aangepast.

Huishoudelijke verzorging

1. Zorg in natura	€ 880.421,-
2. Eigen bijdrage	pm
3. Netto Persoonsgebonden budget	€ 68.451,-

Subsidieregelingen AWBZ

1. Diensten bij Wonen met Zorg	€ 47.651,-
2. Zorgvernieuwingsprojecten GGZ	0,-
3. Coördinatie vrijwillige thuis- en mantelzorg	0,-
4. Aanpassing bestaande ADL-clusters	€ 2.065,-

Specifieke uitkering WVG

1. Dure woningaanpassingen	0,-
2. Besluit bijdrage AWBZ gemeenten	€ 10.729,-

³ Het budget ten behoeve van de OGGZ betreft een specifieke uitkering voor de centrumgemeente Den Helder.

De jaarlijkse groei van het budget is op basis van de reële index en de loonprijsindex. De reële index wordt gebaseerd op het aantal thuiswonende 75+-ers.

Het macrobudget kan jaarlijks worden aangepast op basis van de monitoring door een onafhankelijke derde (SCP en CPB).

Het budget voor de uitvoeringskosten wordt eveneens jaarlijks geïndexeerd. Daarnaast kijkt de onafhankelijke derde of verrekening moet plaatsvinden. Door onafhankelijk onderzoek wordt gemonitord wat nodig is voor een doelmatige uitvoering. Van het uitvoeringsbudget moeten de volgende kosten betaald worden:

- Kosten voor inning eigen bijdrage door CAK
- Kosten voor ondersteuning van PGB-houders door SVB (is nog niet zeker)
- Kosten voor uitvoering van PGB
- Kosten voor uitvoering indicatiestelling
- Kosten voor uitvoering lokaal loket
- Kosten voor automatisering
- Kosten voor cliëntenplatforms
- Kosten voor beleidsontwikkeling
- Kosten voor het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek

Voorstel 12: Instemmen met uitvoering van de WMO binnen de taakstellende rijksbudgetten.

5.3 Financiële consequenties invoering WMO huishoudelijke verzorging

De invoering van de WMO heeft een aantal financiële consequenties die op dit moment nog niet volledig duidelijk zijn. De budgetten worden beschikbaar gesteld op basis van werkelijke cijfers uit het jaar 2005. Dit zijn de landelijke totale budgetten, waarop een aantal verdeelsleutels (inwoners, bevolkingsopbouw, enz.) zijn toegepast en per gemeente verdeeld, dus niet gebaseerd op de werkelijke uitgaven zoals deze voor de gemeente Texel in de toekomst gelden.

Inmiddels heeft het CAK het aantal zorguren voor Texel voor het jaar 2005 bekend gemaakt. Uit deze cijfers blijkt dat er een forse toename is van het aantal zorguren. De cijfers zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

	Aantal zorguren 2004	Aantal zorguren 2005
Alphahulpverlening (HV1)	375	279
Huishoudelijke verzorging (HV2)	28.357	40.231

Het is niet exact aan te geven wat de oorzaak is van deze toename. Landelijk is er sprake van een toename van het aantal personen dat aanspraak maakt op thuiszorg. Daarnaast geldt voor onze gemeente dat voorheen het zorgkantoor de thuiszorgorganisatie betaalde voor de medewerker die het werk verrichtte. Dus als een verpleegster, naast de verplegende werkzaamheden ook het huis schoon maakte, kreeg de thuiszorgorganisatie de kosten per uur van de verpleegster vergoed. Met ingang van 2005 krijgt de thuiszorgorganisatie de kosten vergoed van het werk dat verricht wordt. Dus als de verpleegster nu schoonmaakwerkzaamheden verricht, vergoed het zorgkantoor een lager tarief voor deze werkzaamheden ondanks dat een duurdere kracht de werkzaamheden uitvoert. Hierdoor is het aantal uren dat gedeclareerd wordt op de functie Huishoudelijke Verzorging toegenomen.

In het aanbestedingstraject zijn maximumtarieven opgenomen voor HV1 en HV2. Op basis van deze tarieven en de zorguren kan bepaald worden welke kosten ten minste verwacht kunnen worden voor het jaar 2007.

	Aantal zorguren 2005	Kosten o.b.v. maximum tarieven
Alphahulpverlening (HV1)	279	279 x € 14,- = € 3.906,-
Huishoudelijke verzorging (HV2)	40.231	40.231 x € 22,- = € 885.082,-
Totaal		€ 888.988,-
Budget 2007 (septembercirculaire)		€ 880.421,-
Verwacht tekort		€ 8.567,-

Het verwachte tekort voor het jaar 2007 is zeer beperkt. Deze inschatting gaat echter uit van hetzelfde aantal zorguren in 2007 en houdt geen rekening met een stijging ten opzichte van het jaar 2005. In het overzicht is geen rekening gehouden met de inkomsten uit de eigen bijdrage.

In het overzicht is ook geen rekening gehouden met het persoonsgebonden budget, aangezien de cijfers daarvan nog niet bekend waren.

Om de kosten voor de huishoudelijke verzorging binnen de perken te houden, zal een aantal maatregelen genomen moeten worden. Het innen van een eigen bijdrage gebeurt nu ook al. Hiermee is ook rekening gehouden met het overhevelen van het budget, waardoor dit geen effect meer zal hebben.

Het binnen de perken houden van de kosten kan op verschillende manieren:

1. Door het kritisch inkopen van huishoudelijke verzorging en door middel van de aanbesteding concurrentie te bevorderen. De gemeente is verplicht een Europese aanbesteding te doorlopen en een contract af te sluiten met ten minste twee aanbieders om de burgers keuzevrijheid te bieden.⁴
2. Door minder voorzieningen voor een vergoeding in aanmerking te laten komen.
3. Door de eigen bijdrage te verhogen.
4. Door op het welzijnsdeel te bezuinigen om dat aan het zorgdeel toe te voegen.
5. Door vanuit de algemene middelen structureel meer geld beschikbaar te stellen.

Voorstel 13: Op dit moment stellen we voor te kiezen voor het beperken van de kosten door het kritisch inkopen van de huishoudelijke verzorging. De verwachting is dat de uitgaven hierin beperkt kunnen worden door lagere tarieven te hanteren voor bijvoorbeeld alpha-hulp, het eenvoudige schoonmaakwerk. De overige keuzes kunnen eventueel mee genomen worden in de Beleidsvisie WMO 2007-2011.

⁴ In bijlage 5 is het Kernrapport WMO opgenomen. Hieruit blijkt bijvoorbeeld dat de gemeente Texel weinig Alphahulp heeft ingezet. Het is gebleken dat het zorgcentrum ook voor het schoonmaakwerk, waar (goedkopere) alphahulpen voor kunnen worden ingezet, gebruik maakt van (duurdere) verpleegkundigen. Door in ons bestek aan te geven dat wij ook gebruik willen kunnen maken van alphahulpen, of iets soortgelijks, kunnen we besparen op de uitgaven. Op dit moment wordt een nieuw kernrapport geschreven, dat op het moment van schrijven nog niet gereed is. Op de site <http://zois.databank.nl> kunt u eventueel het nieuwe rapport raadplegen. In bijlage 5 zijn wel de nieuwe cijfers van het CAK, waarop de financiële berekening uit hoofdstuk 5 is gebaseerd, opgenomen.

6 Vervolgaanpak en communicatie

Na vaststelling van deze nota door de raad wordt een aantal keuzes uit het beleidskader verder uitgewerkt in de vorm van een beleidsnotitie WMO. Daarnaast zal in 2007, in een interactief proces met de bevolking, de Beleidsvisie WMO 2007-2011 worden opgesteld. Hierin zal de beleidsvisie van de gemeente Texel op de WMO en haar doelgroepen integraal worden weergegeven, waarbij met name ook de preventieve kant een belangrijk element is en een herijking van het welzijnsbeleid zal worden opgenomen.

Naast de kadernota wordt gelijktijdig de WMO-verordening aan de raad voorgelegd. Zowel de kadernota als de verordening zijn uitvoerig besproken met alle betrokkenen en hebben gedurende 6 weken ter visie gelegen. Deze tervisielegging heeft niet geleid tot aanpassingen van de kadernota en de verordening. De zienswijze, en de reactie daarop van het College zijn opgenomen in een zogenaamde nota van beantwoording.

Na vaststelling van dit beleidskader wordt in de beleidsnotitie WMO tevens aangegeven op welke momenten, welke doelgroepen op Texel worden geïnformeerd over de gevolgen van de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning per 1 januari 2007. Hierbij wordt aangesloten bij het informatietraject van het Ministerie van VWS en zal zich niet alleen richten op de huidige cliënten die gebruik maken van thuiszorg, maar ook op toekomstige cliënten. Voorafgaand aan de invoering van de wet zal een brochure geschreven worden die in gaat op de verschillende voorzieningen die onderdeel zijn van de WMO en hoe deze aangevraagd kunnen worden.

In 2006 zullen de volgende projecten, nota's en/of voorstellen worden vastgesteld door het college en/of de raad:

- Project Inkoop en Aanbesteding Individuele Voorzieningen (is reeds in mei ter kennisname naar de commissie Welzijn verzonden)
- Kadernota WMO (vaststelling door de raad op 19 september)
- Verordening WMO (vaststelling door de raad op 19 september)
- Beleidsnotitie WMO (uitwerking van de kaders. Wordt vastgesteld door het college van B&W en zal voor het eind van het jaar ter kennisname naar de commissie worden verzonden).

In het project 'Ruimte voor Ontwikkeling' dat in juli door de raad is vastgesteld, is aangegeven dat de ontwikkeling van de Beleidsvisie WMO 2007-2011 dat in gaat op alle prestatievelen, wordt opgesteld op basis van een interactief proces met de bevolking. Gedurende 2007 zal met alle betrokkenen geschreven worden aan de beleidsvisie, die dan naar verwachting eind 2007 door de raad wordt vastgesteld en een brede visie geeft op de WMO tot 2011.

Eind 2006 zal een startnotitie Communicatie aan de raad worden voorgelegd, die ingaat op de wijze waarop een brede Nota Communicatie zal worden opgesteld, en wat hierin zal worden meegenomen. De nota zal in ieder geval in gaan op verschillende vormen van communicatie, met name interactieve beleidsvorming. Daarnaast zal de nota aangeven hoe in een groot aantal projecten gecommuniceerd zal worden met de bevolking en op welke wijze verschillende organisaties bij de beleidsontwikkeling betrokken zal worden.

In bijlage 1 is een planning opgenomen van het gehele WMO-traject tot het eind van dit jaar. De planning met betrekking tot het opstellen van de Beleidsvisie WMO 2007-2011 is hierin niet opgenomen.

Voorstel 14: Instemmen met de vervolgaanpak

Bijlage 2: Overzicht prestatievelden WMO

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang;
8. het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van preventie op het gebied van verslaving.

Bijlage 3: Belangrijkste wijzigingen n.a.v. de behandeling in de Tweede Kamer

De aangenomen moties en amendementen in de Tweede kamer leiden tot:

- uitstel van de wet tot 1 januari 2007;
- overdracht van zowel de enkelvoudige als de meervoudige huishoudelijke verzorging;
- een toename van de kosten en de financiële risico's;
- een compensatiebeginsel in plaats van de zorgplicht;
- een toename van de reikwijdte van het persoonsgebondenbudget (PGB). Door aanneming van het amendement over het compensatiebeginsel strekt de verplichting om een PGB aan te bieden zich nu uit tot alle individuele voorzieningen binnen de WMO en niet alleen de scootmobielen, rolstoelen en huishoudelijke verzorging;
- een aanscherping van de motiveringsplicht;
- het betrekken van cliënten bij de beleidsvorming;
- een verplicht jaarlijks klanttevredenheidsonderzoek (hiervoor is landelijk € 7 miljoen beschikbaar gesteld);
- actieve deelname van het CIZ in het lokale loket. Alle indicaties, zowel voor de AWBZ als de WMO zullen namelijk via het gemeentelijk loket lopen;
- verdergaande ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers;
- alle gemeenten en niet alleen de centrumgemeenten krijgen de verantwoordelijkheid voor de aanpak van huiselijk geweld.

Op dit moment is nog niet duidelijk of deze nieuwe verantwoordelijkheden ook meer kosten voor de gemeente gaat opleveren. De verwachting is dat dat wel het geval is. De VNG en het ministerie zijn in overleg over de wijze waarop gemeenten hiervoor gecompenseerd zullen gaan worden. In ieder geval heeft een onafhankelijke derde nu reeds de opdracht de uitgaven van de gemeenten in de gaten te houden en eventueel compensatievoorstellen te doen wanneer blijkt dat de uitgaven van gemeenten toenemen.

Bijlage 4: Toelichting begrip Compensatiebeginsel

(afkomstig uit de toelichting van de VNG op de Modelverordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning)

Algemene toelichting.

De kern van de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt gevormd door het begrip "compensatiebeginsel". Dit begrip is bij amendement 65 in de Wmo opgenomen. Het begrip compensatiebeginsel is afkomstig van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg. In hun briefadvies over de Wmo staat het volgende:

"Het verdient volgens de Raad aanbeveling om de wettelijke aanspraak op maatschappelijke ondersteuning te relateren aan aard en ernst van de beperking(en) van burgers, door gemeenten te verplichten zorg te dragen voor compensatie van deze beperking(en). En wel zodanig dat de burger met een beperking in een gelijkwaardige uitgangspositie wordt gebracht ten opzichte van de burger zonder beperking(en). De gemeente heeft hierin een resultaatsverplichting. Dit brengt met zich mee dat de gemeente zelf mag bepalen welke voorzieningen zij aanbiedt om het wettelijk vastgestelde doel/resultaat te bereiken. Teneinde tevens recht te doen aan het uitgangspunt dat daar waar mogelijk beroep gedaan wordt op de eigen verantwoordelijkheid van burgers moet het mogelijk zijn om aan de aanspraak op ondersteuning een inkomenstoets te koppelen. Omdat het om maatschappelijke participatie gaat, is dit te rechtvaardigen. Daartoe dienen op centraal niveau regels gesteld te worden.

In het licht van de voorgestelde 'compensatieplicht' heeft het de voorkeur van de Raad om alleen individuele voorzieningen over te hevelen naar de WMO, zodat de wet een eenduidig karakter kan krijgen. In deze visie blijft naast de WMO een Welzijnswet bestaan, waarin de collectieve (gemeenschapsgerichte) voorzieningen worden ondergebracht. Deze voorzieningen zijn immers algemeen van aard en bedoeld voor iedere ingezetene van de gemeente, ongeacht diens eventuele beperkingen. Voor deze voorzieningen acht de Raad het niet gewenst een wettelijke aanspraak in het leven te roepen. Deze aanbeveling heeft betrekking op het niveau van de aanspraak (c.q. voorziening), niet op het niveau van de uitvoering. Op het tweede niveau kan immers, ook bij een individuele aanspraak (bijvoorbeeld vervoer) een 'collectieve' voorziening worden aangewend (bijvoorbeeld openbaar vervoer).

Door de aanspraak op ondersteuning niet te verankeren in een verplichting om bepaalde met name te noemen voorzieningen te verstrekken (zorgplicht), maar te omschrijven in termen van het te bereiken resultaat (compensatieplicht), kan onzekerheid ontstaan over wat nu precies als recht geldt. Om die reden is het volgens de Raad noodzakelijk om in de wet zelf op te nemen wanneer sprake is van een gelijkwaardige uitgangspositie van burgers. Dat is immers het resultaat waarop de gemeente, ook in rechte, kan worden aangesproken. Dit betekent dat geoperationaliseerd moet worden wat de termen 'zelfredzaamheid' en 'maatschappelijke participatie' betekenen: welke activiteiten moet iemand daarvoor tenminste kunnen uitvoeren?

Door het te bereiken resultaat (de compensatie) als aangrijpingspunt te nemen is het volgens de Raad niet noodzakelijk in de wet zelf criteria op te nemen voor de indicatiestelling."

Dit begrip is "vertaald" bij amendement en in de wet opgenomen. Het is met name de toelichting op het amendement dat informatie geeft over de bedoeling van de wetgever met het begrip compensatieplicht. De toelichting stelt:

"Ter vervanging van de verplichting gedurende drie jaar om te voorzien in met name genoemde producten en diensten strekt het nieuw geformuleerde artikel ertoe de algemene verplichting aan gemeenten op te leggen om beperkingen in de zelfredzaamheid op het gebied van het voeren van een huishouden, het zich verplaatsen in en om de woning en om zich lokaal per vervoermiddel te verplaatsen, weg te nemen. Onder zelfredzaamheid wordt in dit verband verstaan het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken. Onder normale deelname aan het maatschappelijke verkeer wordt in ieder geval verstaan het kunnen voeren van een huishouden; het normale gebruik van een woning; het zich in en om de woning kunnen verplaatsen; het zich zodanig kunnen verplaatsen dat aansluiting kan worden gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoerssystemen; het kunnen ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier te kunnen deelnemen aan het lokale sociaal-maatschappelijk leven. Voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk biedt de International Classification of Functions, Disabilities and Impairments (ICF classificatie) een uniform

begrippenkader dat als grondslag kan dienen om de behoefte aan voorzieningen in individuele gevallen vast te stellen.

De opdracht om compenserende voorzieningen te treffen wordt met dit artikel bij wet gegeven. De normering ervan wordt overeenkomstig de bestuurlijke structuur van de wet op het lokale niveau bepaald met inachtneming van alle bepalingen over de totstandkoming van het lokale beleid en de betrokkenheid van burgers en cliënten daarbij."

Omdat er geen begripsomschrijving van het begrip compensatiebeginsel in het amendement is opgenomen, is in de modelverordening een begripsomschrijving opgenomen, in artikel 1.1. aanhef en onder b.

Het compensatiebeginsel geldt, zo geeft de tekst van artikel 4, lid 1 van de wet aan, voor de onderdelen:

- a. een huishouden te voeren,
- b. zich te verplaatsen in en om de woning,
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel en
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Uitgaande van een overgang van de drie Wvg-terreinen woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen plus de functie huishoudelijke verzorging uit de AWBZ naar de Wmo worden de onderdelen uit artikel 4 van de wet in deze modelverordening als volgt uitgewerkt:

- a. onder het voeren van een huishouden wordt verstaan: zowel het wonen, met name de woonvoorzieningen, als de eerdere functie huishoudelijke verzorging, in deze verordening hulp bij het huishouden genoemd;
- b. zich verplaatsen in en om de woning: de rolstoel inclusief (uitsluitend) de sportrolstoel;
- c. zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel: de vervoersvoorzieningen uit de Wvg;
- d. het ontmoeten van medemensen en het daaruit volgende aangaan van sociale verbanden wordt beschouwd als doelstelling voor de eerste drie verstrekkingenterreinen.

Deze indeling is in deze modelverordening terug te vinden in de hoofdstukindeling.

In artikel 4 van de wet wordt de gemeente opgedragen ten behoeve van de compensatie "voorzieningen te treffen". De wet stelt dus niet dat het steeds om individuele voorzieningen moet gaan. Om te voorzien in het snel en regelarm treffen van veel voorkomende eenvoudige voorzieningen is in deze modelverordening het begrip "algemene voorzieningen" opgenomen. Dit type voorziening komt in de Wvg voor onder de noemer "collectief vervoer". In deze modelverordening wordt het begrip algemene voorziening geïntroduceerd voor alle onderdelen van het compensatiebeginsel. De mogelijkheid wordt geschapen voor algemene woonvoorzieningen, algemene hulp bij het huishouden, algemene vervoersvoorzieningen en algemene rolstoelvoorzieningen. Wat houden deze algemene voorzieningen in concreto in? Het kan gaan om scootermobielpools, rolstoelen voor incidenteel gebruik (rolstoelpools), collectief vervoer, klussen- en boodschappendiensten, etcetera. Deze opsomming is uitdrukkelijk niet limitatief, aangezien het een nieuw type voorziening betreft, waarvoor de komende jaren nieuwe invullingen zullen ontstaan. Met name op het terrein van hulp bij het huishouden is het een nieuw begrip.

Kenmerkend voor algemene voorzieningen is dat de gemeente deze voorzieningen organiseert, inkoopt en ter beschikking stelt, los van of vooruitlopend op individuele aanvragen terzake. Het zal in de regel gaan om steunpunten, depots, pools, waar de betreffende voorzieningen op voorraad worden gehouden, al of niet op wijkniveau.

Algemene voorzieningen zullen in de regel met een minimum aan procedures kunnen worden aangeboden: met geen of slechts een lichte toegangstoets en zonder eigen bijdragen.

De voordelen van deze algemene voorzieningen zijn een snelle en simpele oplossing van de problemen, zonder bureaucratie en zonder eigen bijdragen. In plaats van de soms complexe advisering wordt in dit kader van het veel lichtere begrip toegangsbeoordeling gebruik gemaakt. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling van deze algemene voorzieningen om daarmee de mogelijkheid van de aanvrager tot het kiezen voor een PGB in te perken.

Selecties

Zorgjaar: 2005 Periode: 1 t/m 13 Producten: 6,7

Bijgewerkt: 05 mei 2006

Gemeente TEXEL

Verleende zorg per inkomenscategorie in het zorgjaar 2005

Inkomenscategorie	Aantal personen*	Aantal zorguren
0- 9.999	76	8.695
10.000-14.999	157	16.293
15.000-19.999	80	5.781
20.000-29.999	53	5.210
30.000-49.999	40	3.554
>= 50.000	7	326
Onbekend	22	652
Totaal		40.510

* Het aantal personen per inkomenscategorie / per product kan niet bij elkaar worden opgeteld aangezien 1 persoon in meerdere categorieën voor kan komen.

** Het totaal aantal personen in tabel 2 is een weergave van het aantal unieke personen dat gebruik heeft gemaakt van de producten Huishoudelijke verzorging en Alphahulpverlening.

Verleende zorg per product in het zorgjaar 2005

Product code en omschrijving	Aantal personen*	Aantal zorguren
6 Huishoudelijke verzorging (HVZ)	428	40.231
7 Alphahulpverlening (ALPHA)	5	279
Totaal	430**	40.510

Aantal personen in de gemeente dat gebruik maakt van een persoonsgebonden budget (PGB)

43

Het CAK-BZ heeft geen gegevens over de zorgafname van PGB cliënten. Zie productlegenda voor een uitgebreide toelichting!

Verleende zorg per periode

Periode	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Product 6	Aantal personen*	288	340	338	336	333	337	332	328	337	334	335	337
	Aantal zorguren	2.381	2.987	3.226	3.015	3.312	3.321	3.155	3.228	3.326	3.288	3.340	2.427
Product 7	Aantal personen*	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4	3	3
	Aantal zorguren	30	30	27	27	15	18	18	18	18	24	18	18
Totaal	Aantal zorguren	2.411	3.017	3.253	3.252	3.327	3.339	3.173	3.246	3.344	3.312	3.358	2.445

Bijlage 6: Beïnvloedingsmogelijkheden

Inleiding

De kadernota is leidend. Er zijn echter verschillende mogelijkheden om de uitgaven in de WMO te beïnvloeden indien zal blijken dat het budget niet toereikend is. Hieronder volgt een opsomming van de onderdelen uit de WMO die het budget bepalen en die wel of niet beïnvloedbaar zijn. Er is daarbij een onderscheid tussen de inkomsten en de uitgaven, waarbij de inkomsten in mindere mate beïnvloedbaar zullen zijn dan de uitgaven.

Inkomsten

Rijksbijdragen vanuit het gemeentefonds

Het budget zal deel uitmaken van het gemeentefonds en zal ook op basis van de huidige verdeelsystematiek en gewichten worden verdeeld over de gemeenten.

Rijksbijdragen door specifieke uitkeringen

Op basis van wettelijk aanspraken kunnen gemeenten recht hebben op een specifieke uitkering. De gemeente Texel komt voor deze specifieke uitkeringen niet in aanmerking (heeft o.a. betrekking op centrumgemeenten met betrekking tot maatschappelijk opvang en verslavingsbeleid en vrouwenopvang).

Eigen bijdragen

De gemeente kan als gevolg van wettelijke bepalingen een eigen bijdrage vragen in het kader van de WMO. Dit moet geregeld worden via een verordening. De eigen bijdrage gelden voor alle individuele voorzieningen (zowel Wvg-toekenningen en welzijnsvoorzieningen als toekenningen voor huishoudelijke verzorging). De hoogte van de eigen bijdrage kan mede afhankelijk worden gesteld van het inkomen van de partner aan wie de WMO is verleend.

Vergoeding uitvoeringskosten

De uitvoering van de WMO brengt een toename van de apparaatskosten met zich mee. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd door het ministerie.

Uitgaven

Huishoudelijke verzorging

Tot de implementatie van de WMO behoren de kosten van huishoudelijke verzorging tot de AWBZ. Het CIZ en het zorgkantoor voeren hierover de regie over de toekenning en levering van huishoudelijke verzorging. In de WMO neemt de gemeente de regiefunctie over. Van belang is dus om inzicht te krijgen in de kosten van deze voorziening en de wijze waarop de kosten reageren op de door de gemeente te maken beleidskeuzes. De belangrijkste drijfveren van de kosten zijn de toegekende vraag naar de voorziening en de prijs waarop de voorziening wordt ingekocht. Het is belangrijk om inzicht te verkrijgen in de toekomstige ontwikkelingen omdat deze kosten variabel zijn en afhankelijk van de vraag naar deze voorzieningen.

Voorzieningenbeleid

De gemeente kan het voorzieningenbeleid wel beïnvloeden. Binnen de wet en regelgeving, die vormen namelijk de kaders voor de verstrekkingen. Er geldt echter wel een compensatiebeginsel voor de gemeente, hierdoor is er een beperkte beleidsruimte. Beïnvloeding kan plaatsvinden met betrekking tot de toegang tot de huishoudelijke verzorging. Gemeenten kunnen zelf invulling geven aan de indicatiecriteria. De indicatiestelling vindt momenteel plaats door CIZ op basis van een landelijk protocol. In de WMO kan de gemeente hiervan afwijken. Zij kan dus kiezen voor een stringenter of ruimer beleid.

Informatiebeleid

Dit is een belangrijk gegeven voor de vraag naar huishoudelijke verzorging. Dit gaat dus over de mate waarin de gemeente burgers informeert over de mogelijkheden tot aanvraag van huishoudelijke verzorging. Het informatiebeleid kan dus pro-actief dan wel vraaggericht.

Welzijn

Niet alleen de zorg, maar ook welzijn is onderdeel van de WMO. Vanaf 2007 zullen alle uitgaven van zorg en welzijn vallen onder de WMO en kunnen de uitgaven elkaar beïnvloeden. Als ervoor gekozen wordt meer te investeren op preventie kunnen de uitgaven op de zorg beperkt worden. Als de

uitgaven in de zorg toenemen zou ervoor gekozen kunnen worden de uitgaven aan welzijn te beperken.

Uitvoeringskosten

Naast de uitgaven aan de collectieve en individuele voorzieningen zijn er ook uitvoeringskosten voor de invoering en uitvoering van de WMO. Deze kosten bestaan grotendeels uit personeelskosten. Hiernaast kan het noodzakelijk zijn overige uitgaven en investeringen te doen. De personele kosten zijn afhankelijk van de tijdbesteding van de betrokken medewerkers. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen uitvoeringskosten die met besturing en beheersing te maken hebben en uitvoeringskosten die met beleidskeuzes te maken hebben.

Beleidsmatige uitvoeringskosten

Dit zijn de kosten die rechtstreeks een uitvloeisel zijn van de door de gemeente gemaakte beleidskeuzen. In de praktijk blijkt dat het beïnvloeden van de vraag, leidt tot hogere uitvoerende kosten en daarom een kostenbepalende factor is.

- **Vraagvoorspelling**
Inzicht te krijgen in de verwachte toekomstige ontwikkelingen. Dit is namelijk van het grootste belang, omdat het financiële risico van de gemeente hiervan afhangt. Informatie te krijgen door trendanalyse, doelgroepenanalyse en scenario-analyse.
- **Inkoop**
De wijze waarop de WMO-voorzieningen worden ingekocht is bepalend voor de hieraan gerelateerde uitvoeringskosten.
- **Toegang**
Gemeenten kunnen het proces rond de indicatiestelling op verschillende manieren inrichten. De keuze hiervan is bepalend voor de hoogte van de uitvoeringskosten (zelf doen, uitbesteden). Ingeval uitbesteden aan een (thuis) zorginstelling zal de gemeente een extra controlemechanisme in moeten bouwen (dubbele petten)
- **Eigen bijdrage**
Het voeren van een eigen bijdrage beleid geeft extra uitvoeringskosten. Gemeenten mogen in het kader van de WMO niet meer dan de kostprijs vragen voor een voorziening. Daarbij is inzet van mensen en middelen nodig om het vastgestelde beleid uit te voeren. Concreet gaat het om uitwisseling van gegevens en communicatie hierover met derden (o.a. belastingdienst).
- **PGB**
Dit zal uitvoeringskosten met zich meebrengen. Een adequate verantwoordingscyclus zal ingevoerd moeten worden en ingericht en ook de ondersteuning van de budgethouders zal inzet vergen. De budgethouder fungeert namelijk als inkoper of als werkgever. Hieraan zitten nog verplichtingen ten aanzien van belastingen en sociale zekerheid.

Beheersmatige uitvoeringskosten

Dit zijn de kosten die het gevolg zijn van noodzakelijke maatregelen en activiteiten gericht op het beheersen van de WMO uitgaven en het afleggen van verantwoording. Kosten die dus onafhankelijk van gemeentelijke beleidskeuzen altijd wordt gemaakt.

- **Verantwoording**
De kosten hiervan zijn afhankelijk van de daadwerkelijke verantwoordingseisen (opstellen a.o. en interne controle maatregelen, invullen administratieve organisatie en interne controle). Daarnaast is er ook de verantwoording richting raad en burgers. Onder andere door de invoering van het vierjarenplan welke keuzemogelijkheden geeft.
- **Koppeling van systemen**
De gemeente zal te allen tijde inzicht willen hebben in de WMO kosten en de WMO inkomsten. Daarnaast zal een eventuele koppeling tussen de indicatiestelling en beschikbaarheid van ergens anders geregistreerde gegevens moeten zijn.
- **Planning en control**
Als gevolg van de invoering van de WMO zullen nieuwe inkoop- en subsidierelaties aan worden gegaan voor gemeenten, dit naast de al bestaande relaties. De kosten voor voorbereiding, directievoering en toezicht bedragen in de regel tussen de zeven en tien procent van de omvang van de subsidies. Hierbij is uitgegaan van een mix van subsidies.
- **Bezwaar en beroepsprocedures**
Het aantal bezwaar en beroepsprocedures zal toenemen als gevolg van het overgaan van de huishoudelijke verzorging in de WMO. Hierbij wordt bedoeld op de bezwaren tegen (her) indicaties en eventuele beroepsprocedures. Op het moment dat de indicatiecriteria aanzienlijk strenger zijn dan de huidige indicatiecriteria zal het aantal bezwaren waarschijnlijkheid zal toenemen.

Bijlage 7: Begrippenlijst

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Bbag	Besluit bijdrage AWBZ-gemeenten
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
HHV	Huishoudelijke verzorging
MEE	voormalige Sociaal Pedagogische Dienst
PGB	Persoonsgebonden Budget
SIGT	Stichting Integratie Gehandicapten Texel
SWOT	Stichting Welzijn Ouderen Texel
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WVG	Wet Voorziening Gehandicapten